

Книги, книги на полицях,
Завше тихо поміж книг.
Та яку ти не розгорнеш –
То й легенда в кожній з них.
То в одній синіє море,
В іншій криється тайга.
А ось в тій – Північний полюс,
Де морози і пурга...
Все, що серце і що розум
Вік творили не один,
Повизбирувало людство
В книги – перли із перлин.

Ю. Ванаг

Читайте, розвивайтеся, мрійте, подорожуйте. А книги допоможуть вам в цьому!

P. S. Переглянути презентацію можна за покликанням
<https://docs.google.com/presentation/d/1zOTeNssPizqwCY-WnBu4EroCEhcMqPFd/edit#slide=id.p5>

Ілюстрації використано з інтернету

Григоровська Антоніна,
вчитель української мови та літератури
ліцею №15 імені Олександра Співачука
м. Хмельницького,
вчитель-методист

Компетентнісний підхід до читання художніх творів на уроках літератури

У статті окреслено сутність компетентнісного підходу у вивченні художнього тексту, що забезпечує належне сприйняття різностильових художніх творів, що сприяють збагаченню естетичних орієнтирів та досвіду.

The article outlines the essence of the competence approach in the study of artistic text, which ensures the proper perception of artistic works of various styles, which contribute to the enrichment of aesthetic landmarks and experience.

Ключові слова: компетентнісний підхід, естетичний розвиток, художній образ, сприйняття, аналіз прочитаного.

Key words: competence approach, aesthetic development, artistic image, perception, analysis of reading.

Життєвими миттєвостями, коли ми непохитно та незламно обороняємо наш суверенітет та території, коли руки і ноги мліють від жахів сьогодення чи замислюємося ми про те, щоб об'єднати душу з читанням. Особисто я впіймала себе на думці, що за останніх два роки мало хто з моїх знайомих читає книги. Мовляв, усе не до того. Але я впевнена, що книги лікують втомлені душі людей, надихають, дають можливість мислити ширше, дивитися на світ глибше, ставати чуттєвішими та бачити прекрасне через призму минулого, сьогодення та майбутнього. Щоб підготувати школяра до життя в суспільстві, де інформація швидко змінюється, бо кожен день приносить нові пропозиції, ми вчителі-словесники повинні звертати особливу увагу на розвиток критичного мислення учнів. Для успішного цього розвитку і самореалізації сучасна, молода людина має вміти мислити самостійно, творчо, критично. Це допоможе їй усвідомлено сприймати навколишню дійсність, сумніватися, аналізувати, прогнозувати, вирішувати проблемні питання. Саме ці завдання будуть найбільш оптимальними на шляху розвитку критичного мислення учня у повсякденному житті. Для того, щоб кожен учень умів аналізувати, інтерпретувати художні твори, самостійно формувати власну думку, вмів її захистити, обґрунтувати, вчителю необхідно прищепити любов до книги та бажання читати за будь-яких умов. Книг продовжують виходити друком навіть після повномасштабного вторгнення, розвинулась зацікавленість українською класичною літературою, що на мою думку, призведе до наступного кроку – відкриття десятків неймовірно крутих сучасних авторів та авторок, бо саме тексти класиків створюють добру рамку для міркування та діалогу з минулим. Читання додає сил, розвантажує мозок, відкриває нові шляхи аби відволіктися від важких буденних турбот. Ми так цілий день працюємо з екранами, тому дивитись на папір – це відпочинок для очей, який дозволяє розпружити мозок, упорядкувати думки, відчути тонус і готовність жити, любити, творити і не здаватися! Я вважаю, що в сучасних важких буднях кожна людина повинна самостійно знайти рятівний жанр книги для себе: когось ратує класика, когось витягне гумор, комусь допоможе сатира, а декому меми. Але варто лише ступити на шлях читання і все... ви у світі книги, де разом із автором відволікаєтесь від щоденного «смурняка»...

Книги – це сенси в яких ми шукаємо нові світи вирішення питань, які бентежать нашу душу. Не забуваймо, що вони, можуть бути веселими і сумними, але процес прочитання подарує нам неймовірну насолоду, духовне збагачення.

З педагогічної практики, можу зробити висновок, що не кожному учневі легко читати, для цього потрібна концентрація та фантазування. Хтось може читати великі обсяги текстів, а хтось не може прочитати і короткого допису. Саме тому, сучасний урок літератури не може бути шаблонним, схематичним, тут має бути присутнім дух творчості, пошуків емоційність, раціональне використання методів і прийомів застосування технічних засобів навчання. Урок літератури сьогодні – це витвір мистецтва у якому присутні і краса, і натхнення, і радість пошуків, створених спільними зусиллями учня та вчителя.

Методи роботи на уроці літератури повинні спрямовувати учнів на творче ставлення до предмета, до самостійного захисту здобутих знань у повсякденній діяльності, у житті. Спостерігаючи за своїми учнями я помітила, що діти, які регулярно читають, набагато легше адаптуються в соціумі. Вони мають більшу легкість і свободу слова, висловлюють свої думки і позиції набагато красномовніше. Це означає – нові можливості. Також читання підвищує самооцінку і робить шанси на успіх у житті біль реальним.

Своїм учням я рекомендую започаткувати чудову традицію у колі сім'ї – читати усім. Для цього на батьківських зборах пропагую започаткування сімейної традиції щоденного

читання у затишній, домашній атмосфері. Адже асоціації з сімейним теплом, затишком і безпекою мають набагато більше впливу, ніж видається. Усе нове викликає інтерес та захоплення. Кожна книжкова новинка, яка з'являється вдома, привертає увагу дитини, підживлює її бажання читати. Крім того, активне обговорення прочитаного усіма, де кожен емоційно розповідає про прочитане і ще можна створити дискусію на предмет вирішення проблемного питання, що висвітлювалося у книзі.

А ще я практикую обмін книгами з однокласниками, часто відвідую з своїми учнями бібліотеки, оформляю разом із ними передплату на журнал, який щомісяця отримуємо з віршами, казками, пізнавальними статтями, коміксами, а також творчими завданнями, які разом перечитуємо та обговорюємо.

Важлива роль у всі часи відводилася вчителю. І нині, в умовах компетентнісного підходу в освіті, словесник має бути «організатором, консультантом і помічником у всіх видах діяльності школярів», що спрямовані, зокрема, на формування умінь самостійно вчитися. У процесі вивчення української літератури вважаю за необхідне формування таких умінь:

- прочитати твір, уміти визначити проблему (або проблеми), які в ньому порушуються;
- самостійно та критично їх аналізувати;
- усвідомлювати, як можна буде використати здобуті знання і вміння в різних життєвих ситуація;
- уміти працювати з текстом твору, добирати факти, художні деталі, аналізувати їх, робити висновки й узагальнення;
- уміти працювати в колективі над розв'язанням проблем, поставлених однокласниками;
- уміти користуватися знаннями, одержаними поза школою (радіо, телебачення, інтернет, самостійне читання художньої та критичної літератури, творчу діяльність учнів на уроках літератури та під час самостійної роботи. Завдяки цим навичкам, я переконана, що учень матиме змогу самостійно керувати своєю пізнавальною діяльністю.

Вивчення літератури в школі має не лише освітню, а й виховну мету. Літературна освіта повинна служити вихованню особистості, національно свідомої, духовно багатой, зорієнтованої на творчу діяльність, щоб знайти себе в суспільстві, себе у людстві, себе у Всесвіті.

Список використаних джерел та літератури

1. Голуб Н. Компетентнісне навчання – це актуально / Ніна Голуб // Дивослово. – 2012. - № 6. – с. 60-62.
2. Шуляр В.І. Сучасний урок літератури: технологічні моделі: навч. Петра Могили, 2009. – 136с.
3. Яценко Т. Формування компетентного читача на уроках української літератури в основній школі / Таміла Яценко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2012. - № 5. – с. 8-10.